

Posudek školitele na diplomovou práci Jakuba Jauerniga *Prophetia de duobus draconibus*.

Merlinova proroctví ve středověkých anglo-velšských konfliktech, Univerzita Karlova v Praze,

Filozofická fakulta, Ústav českých dějin, Praha 2016, 105 s.

Osobnosti středověké imaginace, známé zejména z tehdejší prózy a poezie, se jen postupně vymaňují z převládajících sfér zájmu literárních vědců a dostávají též do středu zkoumání „čistých“ historiků, uplatňujících interdisciplinární přístupy. Projevem takového metodologicky obnoveného přístupu je i diplomová práce Jakuba Jauerniga, jež vznikla v rámci česko-francouzského historického semináře. Na její úrovni se kladně podepsala jak šíře diplomantových jazykových znalostí, tak studium v rámci programu Erasmus na univerzitě Julese Verna v Amiensu, kde mohl využít možností konzultací s odborníky na středověkou literaturu a symbolické systémy.

Díky rozmanitým formám soudobého žánru „fantasy“ (či populární kultury) je Merlin poměrně známou postavou i mezi těmi z našich současníků, kteří se o středověkou kulturu zajímají jen okrajově. Již proto si osobně cením metodologicky a jazykově obtížné cesty „*ad fontes*“. Cílem práce je vysledování ideového rozměru merlinských proroctví, zejména (ovšem nejen) v rámci anglo-velšského konfliktu. Lze ji tedy zařadit do kontextu obnovených politických dějin, jež nejsou jen dějinami událostí, rozhodnutí, bitev a smluv, ale též dějinami moci v nejširším slova smyslu, zahrnujícími symboliku a imaginaci.

Jakub Jauernig správně postřehl, že klíčovým dílem pro pochopení Merlinovy role jsou *Dějiny britských králů* Geoffreho z Monmouthu. V této souvislosti (s. 18) oprávněně upozorňuje na jistou historiografickou, resp. terminologickou diskusi ohledně zmíněného textu, který například velký znalec merlinské literatury Martin Aurell označuje za projev renesance 12. století. Při posuzování tohoto složitého pramene (počínaje s. 21) dokázal diplomant kriticky zhodnotit a tvůrčím způsobem využít mnohdy protichůdná hodnocení literatury publikované v různých světových jazycích. Jedná se zejména o otázku, zda jsou *Dějiny britských králů* dílem prvoplánově stranickým.

K nejpřínosnějším částem diplomové práce Jakuba Jauerniga patří druhá kapitola, věnovaná merlinským proroctvím v historicko-antropologickém kontextu. V tomto rámci musím ocenit, že diplomant přesvědčivě vysvětlil (v poznámce 139 na s. 39) termín *figura*: pro účel práce jej zvolil jako termín představující zvíře či postavu, která v proroctví symbolicky zastupuje určitého člověka či skupiny lidí. Souhlasím s autorem v dílčím závěru, že exegeze *Prophetiae Merlini*, vytvořená učením 12. a počátku 13. století, poskytla klíč ke čtení ostatních Merlinových proroctví. Drobnou výhradu bych naopak formuloval pokud jde o poněkud nezvykle znějící „počeštění“ jména autora uváděného zpravidla jako Mathieu de Paris na Matouše Pařížského.

Počínaje s. 51 zařadil Jakub Jauernig do své práce zajímavé pasáže hodnotící snahy Geralda z Walesu obhájit koncem 12. století Merlinovu postavu před podezřením z démonického původu. Zmíněný autor vřadil Merlina do kontextu, resp. společnosti ostatních velšských světců, jež přirovnal ke starozákonním prorokům. Diplomant správně postřehl, že jde o důležitý zlom v pohledu na osobnost čaroděje-věštce před vznikem Boronova románu

(kladen zpravidla do 1. čtvrtiny 13. století). Výklad Geralda z Walesu nabyl vyhraněněji propagandistické podoby, sloužil jak panovnickým zájmům, tak samotnému autorovi.

V kapitole 3 (*Merlinská proroctví v anglo-velšském střetávání*) prokázal Jakub Jauernig velmi dobrou orientaci v zahraniční literatuře. Podle mého názoru oprávněně položil důraz na události let 1191 -1193, popisované Geraldem z Walesu. Podle tohoto autora totiž nechal Jindřich II. provést vykopávky v Glastonburském opatství, aby objevením hrobů Artuše a Ginevry kompromitoval tzv. Velkou naději Britů, tedy víru v návrat Artuše z ostrova Avalonu. Zároveň tím upevnil legitimitu vlastní i celé dynastie Plantagenetů.

Čtvrtou kapitolu práce zasvětil Jakub Jauernig snahám Eduarda I. prezentovat se jako vykonavatel merlinských proroctví a vystupovat coby legitimní dědic krále Artuše. Proto také v letech 1284-1302 každoročně pořádal zasedání rytířů kulatého stolu (osobně bych preferoval termín kruhového stolu).

V této souvislosti bych diplomantovi rád položil otázku, na níž může odpovědět při obhajobě práce. Proč se artušovský mýtus prosadil v tak omezené míře ve středověkých českých zemích? (doklady jsou spíše ojedinělé – nepřiliš povedený pokus Jana Lucemburského uspořádat slavnostní zasedání rytířů kruhového stolu v Praze, vyprávění o Meluzíně, Artušově neteři, jakožto víle-zakladatelce Lucemburků, skladby jako staročeský Tristan nebo Tandariáš a Floribella).

V další části diplomové práce se Jakub Jauernig věnuje využívání merlinských proroctví jako propagandistického nástroje během stoleté války, kdy se snad nejvýraznějším momentem staly dramatické okolnosti sesazení Richarda II. a nástupu Lancasterů. Časově současná tvorba Jeana Froissarta a Eustacha Deschampsse svědčí o tom, jak protichůdně mohla být koncem 14. století merlinská proroctví vykládána.

V závěru práce myslím mohla být v rámci připomínky „druhého života“ kouzelníka a věštky Merlina po oživením zájmu o tuto osobnost v epoše romantismu podrobněji zmíněna role, již sehrál a dosud hraje – řekněme od poslední třetiny 20. století- v rámci žánru „fantazy“, a to i ve filmu i novějších médiích.

Závěrem posudku: Jakub Jauernig ve své diplomové práci prokázal, že díky rozsáhlým jazykovým znalostem umí kriticky pracovat s rozsáhlou odbornou literaturou a tvůrčím způsobem ji využít. K pramenům, vesměs narativním či obecněji literárním, dokázal přistoupit citlivě, s vědomím specifičnosti žánru. Jeho práce splňuje všechna kritéria, kladená na tento typ kvalifikačních prací. Rád ji proto doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 23. 8. 2016

Prof. PhDr. Martin Nejedlý, Dr.